

אמילי עמרוסי

של מי האדמה הזאת?

האש. כפר עציון הפך מ"שטח שלנו" ל"שטח כבוש". רמת רחל היא קיי בוך לגיטימי.

מתברר שאנחנו טועים. במשך שנים חיינו תחת שמש שאומרת שאין שום לגיטימציה משפטית להתיישבות, שמדובר במפעל בלתי חוקי (ואפילו פשע מלחמה) לפי המשפט הבינלאומי. אבל תובנות משפטיות לא תמיד מבטאות צדק אלא גם שאיפות פוליטיות. אחרי סידרת מאבקים משפטיים מתישים, היבהבה נורה במוח הימני, ובשבוע שעבר הושקה הקמתו של "מרכז אדם ואדמה – לציונות, משפט וחי ברה", שעתיד לעסוק במקצועיות בביסוס המעמד המשפטי והחוקי של ההתיישבות. אחד מאנשי המרכז אמר לי שהספרים האקדמיים הכי מעורכנים בנושא המעמד המשפטי של יו"ש יצאו בשנת 1940. לפני מלחמת ששת הימים.

יש לנו קיים משפטי, ואנחנו נו רק צריכים להכיר את החומר. עו"ד דניאל רייזנר, לשעבר ראש מחלקת הדין הבינלאומי בפרקליטות הצבאית ומי ששימש ממובילי התהליך המדיני במשך עשרים שנה, אומר שישראל טעתה כשלא התמור דדה עם נרטיב הכיבוש. הוא דיבר בהשקת מרכז אדם ואדמה וגרם לי להרגיש מטומטמת מהיסוד.

שתי הנחות האוטומטיות – שהשטח כבוש, ושהשטח שייך לפלשתינים – קורסות כשמתבוננים בעובדות. העובדות הן שבששת הימים השתלטנו על האזור כאקט של הגנה עצמית. שהמשפט הבינלאומי חל רק בין מדינות. שיש שראל לא כבשה את השטח מאף מדינה: מאז התפרקות האימפריה העות'מאנית אף מדינה לא היתה ריבונית עליו; הירדנים הכריזו על סיפוח הגדה כשתפסו את השטח הזה בכוח, ולא החזיקו בו כדיו. כל העור לם טען אז שמדובר בכיבוש בלתי חוקי. העות'מאנים היו השליטים הלגיטימיים האחרונים ביו"ש, שלטון שנפסק ב-1917, ומאז אין להם תביעות על השטח.

יש טיעונים משפטיים מצוינים בנוגע לזכותנו על הארץ, אנחנו רק צריכים להחליט בינינו איזו מטרה לסמן. שלנו/שלהם. ■

לפני כמה שנים יצא לי לראיין דמות פוליטית רמת דרג. חבי רים ייעצו לי מה כדאי לשאול. הסכמי הקבע, סוגיית המים, גושי ההתיישבות, חופש התנועה. רק חבר אחד חכם אמר לי: תשאלי אותו של מי האדמה הזאת. זה הכל. האם היא שלהם, ואנחנו מחזיקים בה משיקור לי ביטחון/תועלת/געגוע היסטורי, או שהיא שלנו. האם האדמה שייכת לעם היהודי ולמדינת ישראל או שאנחנו גולנים, אבל גולנים עם סיבות טובות.

לפני שבועיים קראנו בפרשת השבוע על קניית מערת המכפלה בידי אברהם אבינו. אם אברהם היה רוצה לרכוש היום את מערת המכפלה והיה פונה לברר מי הבעלים של האדמה ואם יש עליה שעבודים ומשכנתאות, היו עונים לו שמדרי בר בנתונים חסויים. הפתעה. באמצע 2009 ביטל המינהל האזרחי את זכות העיון במסמכי קרקעות ביו"ש ליהודים.

כשמתנחלים מתיישבים על אדמות בלי לרכוש אותן, אומרים שזהו פשע, אבל כשהם מבקשים לקנות את הקרקע ולרעות מי הבעלים וליודא שהם קונים מהבעלים האמיתי, זה חומר חסוי. יש חוק גזעני ברי שות הפלשתינית, שלפיו מי שמור כר קרקע ליהודי דינו מוות. במקום להיאבק בחוק המזעזע, סגרו את רישומי הטאבו בפני יהודים. בכל מקום בישראל אדם יכול לקבל נסח טאבו ללא כל נימוק. מעבר לקו הירוק, גם על קרקע שאתה עצמך רוכש יש סודיות.

השאלה מי בעלי הבית מתנפחת למימדי גלות כשאתה מבקר בהר הבית למשל, ואיש וואקף מוסלמי אוסר עליך להניע את השפתיים בלחש. אז של מי האדמה הזאת? אני חנו מתנהגים כאילו היא לא שלנו. אנחנו לא הריבון אלא אורחים. ואם תתנהגו יפה, נחזיר לכם את הנכס שלכם.

קחו שני קיבוצים שנמצאים במרחק רבע שעה זה מזה: רמת רחל וכפר עציון. שניהם הוקמו ב-1926. שניהם הותקפו בידי הלגיון הירדני ב-1967. ההבדל הוא שכפר עציון נפל במתקפה, וברמת רחל הצליחו להחזיק מעמד עד הפסקת

העות'מאנים היו השליטים הלגיטימיים האחרונים ביו"ש, שלטון שנפסק ב-1917, ומאז אין להם תביעות על השטח